

Metodika šetření

Od roku 2003 zajišťuje Český statistický úřad realizaci opakovaného **Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci** (VŠIT). Jedná se o šetření, jehož cílem je měření společnosti z hlediska (i.) šíření a přístupu k vybraným informačním technologiím (počítačům, mobilním telefonům, internetu, chytrým televizím apod.) případně vybranému softwaru a (ii.) z hlediska využití těchto technologií jednotlivci v každodenním životě, a to primárně pro soukromé účely.

Zaměření šetření z pohledu zjišťovaných témat podléhá především potřebám Evropské komise. Struktura dotazníku na úrovni modulů a jednotlivých otázek odpovídá modelovému dotazníku Eurostatu. Z legislativního hlediska je šetření realizováno v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 808/2004 o statistice společenství o informační společnosti¹ včetně příslušných pravidelně schvalovaných prováděcích nařízení. Koordinační úloha Eurostatu včetně tematického a metodického zastřešení umožňuje získávat údaje srovnatelné s ostatními členskými zeměmi EU², některými partnerskými zeměmi EFTA (Norskem a Islandem) a Tureckem. Vybrané ukazatele ze šetření jednotlivých zemí jsou pravidelně zveřejňovány v časových řadách na stránkách Eurostatu³.

VŠIT je domácnostní šetření s roční periodicitou, přičemž samotný sběr dat je navázán na **Výběrové šetření pracovních sil** (VŠPS)⁴. Přičlenění dotazníku VŠIT k dotazníku Výběrového šetření pracovních sil umožňuje rozšíření pořízených dat v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií s relativně širokou paletou demografických a sociálních charakteristik osob žijících v šetřených domácnostech.

Výběrovou jednotkou VŠIT je bytová jednotka. Bytové jednotky jsou vybírány metodou dvoustupňového pravděpodobnostního výběru. Nejprve je na prvním výběrovém stupni vybrán sčítací obvod. Na druhém výběrovém stupni jsou ve vybraných sčítacích obvodech vybírány jednotlivé byty. Výběr na prvním stupni probíhá metodou *znáhodněného* systematického výběru s pravděpodobnostmi vybrání úměrnými počtu trvale obydlených bytů ve sčítacích obvodech. Oporou výběru je *Registr sčítacích obvodů*⁵. Na druhém stupni se provádí prostý náhodný výběr, při němž je v každém obvodu vybráno 6 trvale obydlených bytů. Předmětem šetření jsou následně všechny osoby obvykle bydlící v hospodařících domácnostech vybraných bytových jednotek.

Sběr dat od osob bydlících ve vybraných domácnostech probíhá formou návštěvy školeného tazatele v místě vybrané bytové jednotky a osobním rozhovorem s respondentem. Vyplňovaný dotazník má elektronickou podobu a je vyplňován s využitím osobního přenosného počítače (jedná se o metodu CAPI, *Computer-assisted Personal Interviewing*). Obdobím šetření je druhé čtvrtletí roku, přičemž referenčním obdobím jsou (není-li uvedeno jinak) 3 měsíce předcházející rozhovoru.

Šetření (VŠIT) je reprezentativní na populaci osob žijících na území České republiky ve věku 16 a více let. V roce 2016 se jednalo o skupinu čítající 8,8 mil. osob a 4,3 mil. domácností. Pořízená data jsou z hlediska přepočtu na základní populaci vážena poststratifikační vahou převažující jednotlivce z hlediska pohlaví, věku, kraje a zaměstnaneckého statusu. V roce 2016 dosáhla vyšetřenost 74,5 %.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0808:CS:HTML>

² Data Eurostatu zahrnují jednotlivce ve věku 16-74 let a domácnosti, v nichž žije alespoň jedna osoba této věkové kategorie, Český statistický úřad publikuje údaje za jednotlivce starší 16 let a za domácnosti, v nichž žije alespoň jedna osoba starší 16 let. Proto se údaje zveřejňované za Českou republiku Eurostatem a ČSÚ mohou lišit.

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

⁴ Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) provádí Český statistický úřad od prosince 1992 ve všech okresech České republiky. Hlavním cílem VŠPS je získávání pravidelných informací o situaci na trhu práce. Od roku 2002 jsou obsah a metodika šetření plně harmonizovány se standardy Evropské unie. Český dotazník VŠPS představuje národní mutaci povinného celoevropského šetření *Labour Force Survey* (LFS), jež podléhá *Nařízení Rady (ES) č. 577/98 o organizaci výběrového šetření pracovních sil ve Společenství*.

⁵ https://www.czso.cz/csu/rso/registr_scitacich_obvodu

Sledované ukazatele

Dotazník v roce 2016 tvořilo celkem 53 otázek, 12 otázek bylo určeno domácnostem, 41 otázek jednotlivcům. Dotazník byl přitom rozčleněn do následujících částí:

Přístup domácností k vybraným informačním a komunikačním technologiím

- typy a počty zařízení (počítačů) v domácnostech
- technologie připojování k internetu
- využívání chytré televize (smart TV)
- bariéry v přístupu domácností k internetu

Přístup jednotlivců k internetu

- četnost využití internetu
- typy zařízení používaných k přístupu k internetu
- technologie připojování k internetu pomocí mobilního telefonu či přenosného počítače
- využití internetu v chytrých televizích

Vybrané činnosti prováděné jednotlivci na internetu pro soukromé účely

- komunikace (posílání, přijímání e-mailů, telefonování atd.)
- účast v sociálních sítích
- vyhledávání informací na internetu (o zboží a službách, cestování a ubytování, zdraví)
- využití vybraných online služeb (internetové bankovníctví, prodej zboží, kontakt s lékařem atd.)
- činnosti týkající se zábavy (čtení on-line zpráv, přehrávání filmů, poslouchání rádia, hraní her atd.)
- sledování filmů na webových stránkách podle poskytovatelů
- vzdělávací aktivity, využívání služeb internetových úložišť
- čas strávený na internetu

Nakupování přes internet jednotlivci pro soukromé účely

- druh objednaného zboží/služeb
- počet nákupů zboží/služeb
- výše útraty a země původu zboží/služeb
- způsob platby objednaného zboží/služeb
- využití specializovaných nákupních portálů, několika webových stránek prodejců, recenzí nakupujících
- využití slevových portálů
- využití sociálních sítí k výběru internetových prodejců
- využití internetu ke sjednávání finančních služeb

Využití internetu jednotlivci ve vztahu k veřejné správě pro soukromé účely

- vyhledávání informací na webových stránkách úřadů
- způsob komunikace s úřady
- důvody nevyužití on-line formulářů na webových stránkách úřadů

Internetová bezpečnost

- poskytování údajů přes internet
- ochrana osobních údajů na internetu
- monitorování aktivit uživatelů internetu

Počítačové dovednosti

- vybrané počítačové dovednosti
- indexy digitální gramotnosti

Vysvětlivky k publikovaným údajům

Publikace předkládá hlavní výsledky za samostatně hospodařící domácnosti a jednotlivce. Jednotlivci jsou v tomto případě osoby šestnáctileté a starší. Konstrukce hospodařící domácnosti je v duchu § 115 občanského zákoníku založena na prohlášení osob bydlících ve vybraném bytě, že spolu trvale žijí a společně hradí náklady na své potřeby. Mezi šestnáctileté osoby byly zahrnuty osoby, jež tento věk dovršily ke konci roku 2015.

Členění podle věku: údaje, které jsou publikovány v tabulkách, se vztahují – pokud není přímo uvedeno jinak – k věkové skupině 16 a více let.

Nejvyšší dosažené vzdělání: je v grafech a tabulkách publikováno za skupinu ve věku 25 a více let. Předpokládá se, že mezi osobami ve věku 16-24 let je vysoký podíl osob, jejichž vzdělanostní dráhy nebyly v době šetření ukončeny. Jejich nejvyšší dosažené vzdělání je tedy podmíněno spíše věkem než vzdělanostními aspiracemi. Pro účely této publikace je nejvyšší dosažené vzdělání rozděleno na základní vzdělání, střední vzdělání bez maturity, střední vzdělání s maturitou + vyšší odborné vzdělání a vysokoškolské vzdělání.

V mezinárodním srovnání jsou údaje za kategorie vzdělání uvedeny pro věkové skupiny 25-64 let. Analytické kategorie nejvyššího dosaženého vzdělání vychází z klasifikace ISCED. Základní vzdělání (ISCED=0,1,2); středoškolské vzdělání, a to bez maturity i s maturitou a nástavby, (ISCED=3,4); vysokoškolské vzdělání, a to včetně vyššího odborného, (ISCED=5,6,7,8).

Ekonomická aktivita: přiřazení ekonomické aktivity jednotlivci je provedeno na základě jeho sebezařazení. Respondent tedy volí kategorii, jež dle jeho posouzení nejspíše odpovídá jeho obvyklému ekonomickému postavení. Pracující důchodce či pracující student se tedy mohou začlenit do kategorie důchodce/student či do kategorie pracující podle své obvyklé ekonomické aktivity. Mezi ženy v domácnosti se řadí především ženy na mateřské a rodičovské dovolené a ženy v domácnosti. Muži v domácnosti se ve výběrovém vzorku významně nevyskytovali. Mezi starobní důchodce jsou počítáni starobní důchodci v řádném a v předčasném starobním důchodu. Mezi invalidní důchodce jsou počítáni důchodci v plném i částečném invalidním důchodu a lidé trvale práce neschopní ze zdravotních důvodů.

Krajské srovnání: data pro krajské srovnání jsou v případě domácností počítána jako tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru šetření VŠIT neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje v členění podle krajů, tj. např. za rok 2015 je údaj v krajském členění vypočítán jako vážený aritmetický průměr z dat za roky 2014, 2015 a 2016.

Spolehlivost údajů: všeobecně v tabulkové části platí, že úhrny menší než 5 tisíc osob se považují za údaje s velmi nízkou spolehlivostí. V případě, že se daný jev (ukazatel) nevyskytoval, je uvedena „-“. „-“ značí, že je údaj nespolehlivý (ovšem z jiného důvodu než, že je úhrn menší než 5 tisíc osob) nebo, že se jev v daném roce nezjišťoval.

Mezinárodní srovnání: poslední dostupné údaje pro mezinárodní srovnání se vztahují k roku 2015. Údaje se týkají pouze věkové skupiny jednotlivců 16 až 74 let (a to i v případě ČR). Stejně tak v případě domácností se údaje, které Eurostat uvádí za české domácnosti, mírně liší od údajů, které za ČR publikuje ČSÚ. Rozdíl je způsoben tím, že Eurostat do údajů, které publikuje, zahrnuje pouze domácnosti, v nichž žije alespoň jedna osoba ve věku 16 až 74 let. ČSÚ standardně uvádí data za všechny domácnosti.

Definice a vysvětlivky k jednotlivým sledovaným ukazatelům

Přístup domácností k vybraným informačním a komunikačním technologiím

Počítače a další zařízení k přístupu na internet

Domácnost s počítačem zahrnuje všechny domácnosti, jež v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti měl doma přístup k osobnímu počítači. Domácnost nemusí osobní počítač vlastnit, ale tento počítač by měl být funkční a fyzicky přítomný doma (služební počítač, půjčený od přátel atd.). Přenosný počítač nemusí být doma stále — přes den/týden může být používán v práci nebo ve škole, ale na večer/víkend jej může domácnost používat doma.

Osobními počítači jsou stolní počítače, přenosné počítače a tablety.

Stolní počítač je klasický nepřenosný osobní počítač zpravidla umístěný na jednom místě. Neslouží k častému přenášení.

Přenosný počítač je konstrukčně uzpůsoben častému přenášení. Je osazen vlastním monitorem, lze ho připojit k elektrické síti, ale může být napájen vlastní baterií. Do této kategorie patří notebook a netbook.

Tablet je počítač ve tvaru desky či dlaždice. Není osazen vlastní tlačítkovou klávesnicí, místo níž má dotykovou obrazovku.

Chytrá televize (Smart TV) je televizor, jenž vedle funkcí běžného televizoru umožňuje připojení k internetu, umožňuje sledování internetových televizních kanálů, využití internetových vyhledávačů, prohlížení internetových stránek, využití funkcí řady aplikací. Řada nástrojů chytré televize načítá data z internetových zdrojů.

Čtečka elektronických knih je zařízení primárně určené ke čtení elektronických knih. Některé čtečky umožňují připojení k internetu a stahování elektronických knih, či procházení internetu prostřednictvím internetového prohlížeče.

Internet

Domácnosti s internetem jsou všechny domácnosti, pro něž v době šetření platilo, že alespoň jeden jejich člen měl doma přístup k internetu, a to přes jakékoliv zařízení (stolní počítač, přenosný počítač, mobilní telefon, chytrou televizi, čtečku knih či jiné zařízení).

Způsob připojení domácnosti k internetu zahrnuje pouze typ připojení domácnosti jako takové dodávané poskytovatelem, a nikoli způsob případného sdílení tohoto připojení více počítači v rámci jedné domácnosti. V současnosti je již většina připojení vysokorychlostní.

ADSL nebo jiné DSL technologie označují širokopásmový přístup k síti Internet pomocí technologie DSL (*Digital Subscriber Line*), která umožňuje širokopásmové připojení prostřednictvím kovového účastnického vedení (telefonní linky). V současnosti je nejčastěji využívaný typ ADSL, který se vyznačuje asymetrickým připojením, kdy je rychlost dat přenášených k uživateli (*download*) vyšší než rychlost dat odcházejících od uživatele (*upload*).

Připojení přes kabelovou TV je jedno z vysokorychlostních trvalých připojení k internetu. Toto připojení je realizováno přes rozvody kabelové televize.

Bezdrátové připojení (Wi-Fi) je typ připojení k internetu, kdy se domácnost připojuje k internetu přes některou z bezdrátových technologií, vyjma mobilních technologií (jako je GPRS, EDGE a 3G/UMTS). Bezdrátové připojení musí být dodáváno poskytovatelem, a nikoli realizované vlastními silami uživatele.

Mobilní připojení zahrnuje mobilní vysokorychlostní či nízkorychlostní připojení k internetu (např. 3G/UMTS, 4G, LTE, GPRS, EDGE či HSCSD). Nezáleží přitom na tom, zda je toto připojení realizováno přes klasický mobilní telefon, datovou kartou do počítače, přes mobilní modem v podobě USB klíčenky či jiným způsobem. Stejně tak nezáleží na charakteru zařízení, které je tímto způsobem připojováno (zda jde o mobilní telefon, přenosný počítač, tablet či jiné zařízení).

Optické připojení označuje připojení k internetu pomocí optických vláken, která přenášejí signály prostřednictvím světla. Vláknata jsou používána namísto kovových vodičů, neboť jsou signály přenášeny s menší ztrátou a vlákna jsou navíc imunní vůči elektromagnetickému rušení.

ISDN linka je digitální linka napojená na digitální komunikační síť, která je budována a rozvíjena především na základě stávající telefonní sítě. Místo modemu využívá ISDN adaptér a maximální přenosová rychlost je $2 \times 64 = 128$ Kb/s – jedná se tedy o nízkorychlostní připojení k internetu.

Wi-Fi Router je zařízení, které bezdrátově rozvádí internet v rámci domácnosti a je umístěno zpravidla v prostoru domácnosti či obývaného objektu.

Přístup jednotlivců k internetu

Jednotlivcem je osoba ve věku od 16 let.

Uživatelé internetu je jedinec, jenž alespoň jednou v posledních 3 měsících před dotazováním použil internet.

Použití počítače znamená použití jakéhokoli (vlastního, pracovního, vypůjčeného) počítače jakéhokoli typu (stolního, přenosného, tabletu) na jakémkoli místě (doma, v práci, ve škole, v knihovně) z jakéhokoli (soukromého či pracovního) důvodu.

Použitím internetu rozumíme aktivní činnost vykonávanou na internetu, ať už to bylo procházení a prohlížení webových stránek, stahování souborů, přijímání či odesílání e-mailů, apod. Internet mohl být používán kdekoli (doma, v práci, ve škole, v knihovně), k jakémukoli (soukromému či pracovnímu) účelu. Internet mohl být využíván na jakémkoli zařízení (stolním či přenosným počítači, tabletu, mobilním telefonem, chytré televizi, čtečce knih apod.).

U většiny **internetových činností** vykonávaných pro soukromé účely jsou referenčním obdobím poslední 3 měsíce před šetřením. U nakupování přes internet a použití internetu ve vztahu k veřejné správě bylo referenčním obdobím zpravidla posledních 12 měsíců před šetřením.

Vybrané činnosti prováděné jednotlivci na internetu pro soukromé účely

Internetová komunikace

Elektronická pošta (e-mail, mail) je elektronický komunikační systém umožňující přijímání a odesílání zpráv přes internet. E-mailová adresa je zpravidla složena z uživatelského jména, znaku @ a jména domény.

Účast v sociálních sítích označuje činnost, kdy uživatel využívá svůj profil na sociální síti. Sociální síť je internetová služba umožňující uživatelům sdružovat se, komunikovat a sdílet informace s dalšími uživateli. Uživatelé se registrují, následně vytváří vlastní profily, na nichž sdílejí informace o sobě, nahrávají fotografie, vyměňují si názory s ostatními. Mezi nejrozšířenější sociální sítě patří Facebook a Twitter.

Telefonování přes internet představuje telefonický rozhovor uskutečněný zpravidla bezplatně přes internetové připojení. Může i nemusí zahrnovat obrazový doprovod. Volající i volaný mají nainstalovaný software, jenž volání umožňuje (nejčastěji Skype, Hangout).

Zasílání zpráv pomocí internetových aplikací znamená odesílání a přijímání kratších textových zpráv pomocí vyhrazeného softwaru. Jedná se např. o aplikace WhatsApp nebo Viber. Nejčastěji jsou tyto aplikace využívány v mobilních telefonech.

Vyhledávání informací na internetu

Vyhledávání informací o zboží a službách může probíhat zadáním klíčových slov do vyhledávače (Seznam, Google apod.) nebo zadáním URL a přímou návštěvou vybraných internetových stránek (výrobce, prodejce, poskytovatele služeb, tematicky orientovaného serveru apod.).

Vyhledávání informací o zdraví zahrnuje hledání informací o nemocech, jejich prevenci, léčebných prostředcích a doplňcích stravy. Může probíhat zadáním klíčových slov do vyhledávače (Seznam, Google apod.) či přímou návštěvou vybraných internetových stránek (např. internetových poraden, webových stránek lékáren či prodejců zdravotních potřeb, stránek věnujících se zdravému životnímu stylu).

Vyhledávání informací/služeb týkajících se cestování a ubytování může probíhat zadáním klíčových slov do vyhledávače (Seznam, Google apod.) či přímou návštěvou vybraných internetových stránek, např. specializovaných cestovatelských serverů. Takové servery poskytují informace o ubytování, kvalitě hotelů, leteckých společnostech, památkách, kvalitě služeb a cenových hladinách v cílových oblastech; např. TripAdvisor, Booking.com apod.

Využití vybraných služeb dostupných přes internet

Internetové bankovníctví představuje ovládání bankovního účtu prostřednictvím internetu. Internetové bankovníctví umožňuje například kontrolu zůstatku na bankovním účtu, zadání platebního příkazu, trvalých plateb, nastavování limitů výběrů z bankomatu apod.

Prodej zboží či služeb např. prostřednictvím aukcí představuje prodej prostřednictvím specializovaných internetových stránek, např. Aukro. Nezahrnuje se prodej uskutečněný na základě inzerátů na inzertních stránkách.

Konzultace s lékařem přes webové stránky představuje vkládání dotazů do vyhrazeného formuláře na webových stránkách. Na položený dotaz odpovídá konkrétní lékař. Lékař pacientovi odpoví formou soukromé či veřejné zprávy.

Objednání se k lékaři přes webové stránky označuje činnost, při níž se uživatel přes webové stránky lékaře či zdravotnického zařízení objedná k návštěvě, osobní konzultaci nebo zákroku. Objednání tedy neprobíhá osobně, telefonem ani e-mailem.

Použití internetu k zábavě a trávení volného času

Poslech rádia na internetu označuje činnosti, při nichž uživatel poslouchá rozhlasové vysílání přes vyhrazené aplikace či webové stránky provozovatelů rozhlasového vysílání (např. rozhlas.cz, frekvence1.cz, evropa2.cz, impuls.cz). Uživatel poslouchá živé vysílání (shodné s vysíláním šířeným rádiovými vlnami) nebo přehrává jednotlivé pořady vybrané v katalogu či archivu pořadů.

Poslech hudby na internetu (jiné než rádio) představuje poslech hudby online mimo rozhlasové vysílání přes internet. Mohou být poslouchány hudební nahrávky vybraných z online hudebních katalogů (např. Spotify, SoundCloud). Zahrnuje také víceúčelové stránky umožňující poslech hudby (např. Youtube). Uživatel navštěvuje stránky za účelem poslechu hudby.

Čtení on-line zpráv, novin a časopisů představuje čtení internetového zpravodajství, elektronických verzí klasických tištěných novin/časopisů, specializovaných internetových novin/časopisů atd.

On-line hraní/stahování počítačových her zahrnuje hraní her on-line (přímo na internetu) nebo stahování her do počítače. Hry může přes internet hrát i větší počet hráčů najednou.

Nahrávání fotek, videí nebo jiného obsahu na webové stránky určené ke sdílení představuje nahrávání fotografií, videa, hudby či jiného obsahu na webové stránky, kde k nim mají přístup další uživatelé.

Vytvoření vlastní webové stránky, či psaní blogu označuje činnost, při níž si uživatel vytvoří webovou stránku či blog včetně registrace vlastní domény, zařízení website hostingu, konfigurace vyhledávacího algoritmu vyhledávače. Nezahrnuje použití redakčních systémů (blogspot.com, wordpress.com, blog.idnes.cz), kde je využíváno přednastavených šablon.

Sledování televize na internetu představuje sledování pořadů na webových stránkách televizních stanic. Vysílání může být sledováno živě i ze záznamu uloženého v archivu na webových stránkách provozovatele televizního vysílání.

Sledování videa ze stránek určených ke sdílení představuje sledování videa na internetových stránkách, na něž je vložili ostatní uživatelé. Přehrávání videosouborů je zpravidla poskytováno zdarma. Služba je nejčastěji financována z příjmů z inzerce. Typickým příkladem je *Youtube* nebo *Vimeo*.

Sledování videa z placených filmových katalogů představuje sledování filmů/seriálů či jiného videa na specializovaných stránkách, kde si mohou uživatelé vybrat z filmového katalogu, co a kdy budou sledovat (např. *Netflix*, *HBO*, *Apple iTunes*). Pro využívání těchto služeb se musí uživatel zaregistrovat na webových stránkách poskytovatele a následně za tyto služby platit.

Sledování videa z neplacených filmových katalogů představuje sledování pořadů z filmových katalogů nebo katalogů pořadů, které jsou zdarma. Tyto katalogy mají jednoho poskytovatele, nejedná se o stránky určené ke sdílení. Typickým příkladem je *Stream* nebo *Playtvák*.

Využití internetových úložišť označuje činnost, při níž uživatel ukládá soubory do úložiště, které je umístěno na internetu. Jako „internetové úložiště“ se obecně označují služby jako *iCloud*, *Google Drive*, *SkyDrive*, *Dropbox* a další. Svým uživatelům umožňují, aby si do nich dočasně ukládali své soubory, a případně je sdíleli s dalšími uživateli nebo mezi svými zařízeními.

Nakupování přes internet jednotlivci pro soukromé účely

Nákup přes internet znamená zakoupení nebo objednání zboží či služeb přes webové stránky či aplikace. Platba nemusí probíhat přes internet, zboží/služba může být hrazena dobírkou, při osobním odběru apod. Nákup pro soukromé účely znamená nákup pro vlastní potřebu, potřebu rodiny, známých, přátel apod., neznamená nákup pro potřeby zaměstnavatele, živnost či výkon povolání, pro potřeby škol, úřadů, farností a dalších organizací. Nákup přes internet probíhá prostřednictvím počítače nebo jiných chytrých zařízení. Nezapočítává se, proběhl-li prostřednictvím e-mailu, SMS a MMS. Mezi nákupy se započítávají nákupy zboží a služeb (včetně potvrzených rezervací), cenných papírů, sázení v loteriích přes internet, účast na internetových aukcích (*Aukro* apod.) a získávání placených informací přes internet.

Nákup na slevových portálech představuje nákup na speciálních portálech (*Slevomat*, *Zapakatel*, apod.), které nabízejí vybrané zboží a služby se slevou.

Země původu prodejce je stanovena podle adresy sídla společnosti. Prodejcem z ČR může být i mezinárodní společnost, je-li zaregistrována na území České republiky. Pokud respondent neví, z jaké země prodejce pochází, pak je uvedena možnost „*neznám zemi prodejce*“.

Způsob platby za zboží/služby objednané přes internet může být online či offline. Mezi platby přes internet (=online) se zahrnují platby platební kartou, prostřednictvím elektronické peněženky nebo prostřednictvím internetového bankovníctví. Mezi platby offline se zahrnují platby při osobním odběru na odběrném místě či na dobírku - v obou případech se započítává jak platba kartou, tak platba hotově.

Využití internetu jednotlivci ve vztahu k veřejné správě pro soukromé účely

Vyhledávání informací na webových stránkách úřadů zahrnuje vyhledávání jakýchkoliv informací na webových stránkách úřadů – respondent může hledat kontaktní informace, informace o řešení konkrétního problému, informace o obci/měště, plánech obce/města, zaměstnancích úřadu, poslancích zastupitelstva, úředních hodinách, může hledat vyhlášky, rozhodnutí, oznámení, atd.

Komunikace s úřady prostřednictvím e-mailu nebo chatu představuje elektronickou komunikaci respondenta s úřadem či orgánem veřejné správy během posledních 12 měsíců. Respondent mohl vznést dotaz, podat žádost, zaslat podání apod. Komunikace mohla probíhat e-mailem, chatem, datovou schránkou či přes diskusní fórum na internetových stránkách úřadu.

Stáhnutí formuláře z webových stránek úřadu označuje činnost, při níž si respondent otevře webové stránky úřadu, stáhne si z nich formulář, který ručně (nebo na počítači) vyplní, ručně podepíše, a doručí (osobně nebo poštou) na úřad. Formuláře jsou nejčastěji ve formátu PDF. Za stáhnutí formuláře se považuje i to, když respondent vyplní formulář přímo na www stránkách úřadu, následně si vyplněný formulář vytiskne, ručně podepíše a doručí (osobně nebo poštou) úřadu.

Vyplnění a on-line odeslání formuláře představuje činnost, při níž respondent vyplní formulář přímo na webových stránkách úřadu (správnost vyplnění je většinou kontrolována počítačem) a z webových stránek přímo odešle. Jedná se např. o formulář pro sčítání lidu, stavební povolení, žádost o živnostenské oprávnění, žádost o sociální dávky apod.

Internetová bezpečnost

Internetová bezpečnost jako pojem znamená soubor opatření, která mají zajistit bezpečnost uživatele a jeho účtu na internetu. Cílem otázek týkajících se internetové bezpečnosti je zjistit, zda jsou respondenti ochotni poskytovat osobní informace přes internet a zda provádí vybraná opatření pro ochranu těchto údajů.

Počítačové dovednosti

Počítačové dovednosti se pro účely tohoto šetření měří jako počítačové dovednosti použité v posledních 12 měsících.

Index informačních dovedností na internetu je vypočten z následujících ukazatelů: Kopírování souborů či složek, Využívání internetového úložiště, Vyhledávání informací na stránkách úřadů, Vyhledávání informací o zboží a službách, Vyhledávání informací o zdraví.

Index komunikačních dovedností na internetu je vypočten z následujících ukazatelů: Posílání/přijímání e-mailů, Používání sociálních sítí, Telefonování přes internet, Nahrávání vlastního obsahu na internet.

Pro index informačních dovedností na internetu a pro index komunikačních dovedností na internetu platí: pokud jednatel nevedl ani jednu z výše uvedených činností týkající se daného indexu, pak je označen za jednatel, který nemá dovednosti v dané oblasti. Pokud jednatel uvedl právě jednu z výše uvedených aktivit týkající se daného indexu, pak je označen za jednatel, který má základní dovednosti v dané oblasti. Pokud jednatel uvedl dvě a více aktivit týkající se daného indexu, pak je označen za jednatel s více než základními dovednostmi v dané oblasti.

Index schopností řešit situace na internetu je vypočten z následujících ukazatelů: A) Přenášení souborů či složek mezi počítači či jinými zařízeními, Instalace softwaru, Změna nastavení softwaru; B) Nakupování online v posledních 12 měsících, Prodej přes internet, Účast v online kurzu, Používání výukového materiálu online, Komunikace prostřednictvím výukového portálu, Používání internetového bankovníctví.

Pro index schopností řešit situace na internetu platí: pokud jednatel nevedl ani jednu z výše uvedených činností týkající se daného indexu, pak je označen za jednatel, který nemá dovednosti v dané oblasti.

Pokud jednotlivce uvedl alespoň jednu z aktivit kategorie A, resp. B, a zároveň neuvedl ani jednu z aktivit kategorie B, resp. A, pak je označen za jednotlivce, který má základní dovednosti v dané oblasti. Pokud jednotlivce uvedl alespoň jednu aktivitu z kategorie A a alespoň jednu aktivitu z kategorie B, pak je označen za jednotlivce s více než základními dovednostmi v dané oblasti.

Index dovedností práce se softwarem je vypočten z následujících ukazatelů: A) Používání textového procesoru, Používání tabulkového procesoru, Používání softwaru pro úpravu fotografií; B) Používání pokročilých funkcí v tabulkovém procesoru, Používání prezentačního softwaru, Programování.

Pro index dovedností práce se softwarem platí: pokud jednotlivce neuvedl ani jednu z výše uvedených činností týkající se daného indexu, pak je označen za jednotlivce, který nemá dovednosti v dané oblasti. Pokud jednotlivce uvedl alespoň jednu z aktivit kategorie A a zároveň neuvedl ani jednu z aktivit kategorie B, pak je označen za jednotlivce, který má základní dovednosti v dané oblasti. Pokud jednotlivce uvedl alespoň jednu aktivitu z kategorie B, pak je označen za jednotlivce s více než základními dovednostmi v dané oblasti.

Celkový index digitální gramotnosti je vypočten z indexu informačních dovedností na internetu, indexu komunikačních dovedností na internetu, indexu schopností řešit situace na internetu a indexu dovedností práce se softwarem.

Pro celkový index digitální gramotnosti platí: pokud má jednotlivce u všech čtyř výše zmíněných indexů uvedeno, že nemá dovednosti z dané oblasti, pak je označen za jednotlivce, který nemá dovednosti i u celkového indexu digitální gramotnosti.

Pokud má jednotlivce u jednoho až tří výše zmíněných indexů uvedeno, že nemá dovednosti v dané oblasti, pak je označen za jednotlivce s nízkými digitálními dovednostmi v celkovém indexu digitální gramotnosti.

Pokud má jednotlivce u všech čtyř výše zmíněných indexů uvedeno, že má alespoň základní dovednosti v dané oblasti a zároveň alespoň u jedné, že má právě základní (ne vyšší) dovednosti, pak je označen za jednotlivce, který má základní dovednosti i u celkového indexu digitální gramotnosti.

Pokud má jednotlivce u všech čtyř výše zmíněných indexů uvedeno, že má více než základní dovednosti v dané oblasti, pak je označen za jednotlivce s více než základními dovednostmi i u celkového indexu digitální gramotnosti.

Seznam zkratk

ADSL – Assymetric Digital Subscriber Line, č. asymetrická digitální účastnická linka

CAPI – Computer-assisted Personal Interviewing, č. rozhovor tazatele s respondentem s pomocí počítače

ČT – Česká televize

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EDGE – Enhanced Data Rates for GSM Evolution, č. vylepšený systém GPRS

EFTA – European Free Trade Association, č. Evropské sdružení volného obchodu

EU – Evropská unie

GPRS – General Packet Radio System, č. mobilní internet

HBO – Home Box Office, č. komerční televizní stanice

HSCSD – High Speed Circuit Switched Data, č. přenos dat v mobilní síti

ICT – informační a komunikační technologie

MD/RD – mateřská, rodičovská dovolená

TV – televize

UMTS – Universal Mobile Telecommunication System, č. nástupce mobilní sítě GSM umožňující rychlý přenos dat

VOŠ – Vyšší odborná škola

VŠIT – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil

